RAPPORT TER TERECHTZITTING
in zaak C-219/89 *

I — De feiten en het procesverloop

A — *De feiten en de toepasselijke bepalingen*

De onderhavige procedure betreft de tariefindeling van een produkt dat voor 39,4% uit sinaasappelsap en voor 60,6% uit suiker bestaat en waaruit door toevoeging van water en/of suiker dranken worden bereid.

De Oberfinanzdirektion München verstrekte WeserGold GmbH & Co. KG (hierna: „WeserGold") een bindende tariefinlichting, volgens welke dit produkt onder post 2106 van het gemeenschappelijk douanetarief viel. Post 2106 is een restpost voor „produkten voor menselijke consumptie, elders genoemd noch elders onder begrepen".

De Oberfinanzdirektion was van mening, dat het produkt door de toevoeging van suiker zijn oorspronkelijk karakter van sinaasappelsap had verloren en dus niet onder post 2009 kon worden ingedeeld. Hieronder vallen „ongegiste vruchtesappen (druivemost daaronder begrepen) en ongegiste groentesappen, zonder toegevoegde alcohol, ook indien met toegevoegde suiker of andere zoetstoffen". Bovendien zou het produkt wegens het gebruik waarvoor het was bestemd, ook niet onder post 2202 kunnen worden ingedeeld. Deze post betreft „water, mineraalwater en spuitwater daaronder begrepen, met toegevoegde suiker of andere zoetstoffen, dan wel gearomatiseerd, alsmede andere alcoholvrije dranken, andere dan de vruchte- en groentesappen bedoeld bij post 2009".

WeserGold heeft deze indeling bij het Bundesfinanzhof bestreden. Volgens haar valt het hierbedoelde „gezoete sinaasappelsap" onder post 2009. Uit de smaak en gele kleur ervan zou blijken, dat het oorspronkelijk karakter van vruchtesap behouden is gebleven.

B — *De prejudiciële vraag*

Bij beschikking van 6 juni 1989 besloot het Bundesfinanzhof de behandeling van de zaak te schorsen en het Hof van Justitie krachtens artikel 177 EEG-Verdrag de volgende prejudiciële vraag te stellen:

„Is een goed dat voor 39,4% uit sinaasappelsap en voor 60,6% uit suiker bestaat, aan te merken als ‚vruchtesap met toegevoegde suiker' in de zin van post 2009 van de gecombineerde nomenclatuur?"

Volgens het Bundesfinanzhof heeft de Oberfinanzdirektion terecht gekozen voor indeling onder post 2106. Aangezien het produkt tot siroop is verwerkt en niet meer voor rechtstreekse consumptie geschikt is, zou het zijn oorspronkelijk karakter van sinaasappelsap hebben verloren en dus niet onder post 2009 kunnen worden ingedeeld. Dit standpunt zou worden gedeeld door het Verband der deutschen Fruchtsaft-Industrie

* Procestaal: Duits.

en door het Bundesverband der deutschen Erfrischungsgetränke-Industrie. Voorts zou het ook steun vinden in richtlijn 75/726/EEG van de Raad van 17 november 1975 betreffende de onderlinge aanpassing van de wettelijke voorschriften van de Lid-Staten inzake vruchtesappen en bepaalde soortgelijke produkten (PB 1975, L 311, blz. 40; hierna: „richtlijn 75/726"): ingevolge artikel 1, sub 5, en artikel 4, lid 2, van de richtlijn mag een produkt slechts als „vruchtesap" in de handel worden gebracht wanneer er slechts geringe hoeveelheden suiker aan worden toegevoegd en de kleur, het aroma en de smaak van vruchtesap behouden blijven.

C — *De procedure voor het Hof*

De beschikking van het Bundesfinanzhof is op 13 juli 1989 ter griffie van het Hof ingeschreven.

Krachtens artikel 20 van 's Hofs Statuut-EEG zijn op 20 oktober 1989 schriftelijke opmerkingen ingediend door WeserGold, verzoekster in het hoofdgeding, vertegenwoordigd door V. von Alvensleben, advocaat, en op 30 oktober 1989 door de Commissie van de Europese Gemeenschappen, vertegenwoordigd door haar juridisch adviseur J. Sack als gemachtigde, bijgestaan door R. Kubicki, ambtenaar van het Duitse Ministerie van Justitie, ter beschikking gesteld van de juridische dienst van de Commissie in het kader van een uitwisselingsprogramma met nationale ambtenaren.

Het Hof heeft, op rapport van de rechter-rapporteur en gehoord de advocaat-generaal, besloten zonder instructie tot de mondelinge behandeling over te gaan.

Bij beschikking van 4 juli 1990 heeft het Hof krachtens artikel 95, paragrafen 1 en 2, van het Reglement voor de procesvoering de zaak naar de Eerste kamer verwezen.

II — Bij het Hof ingediende schriftelijke opmerkingen

Volgens *WeserGold* mag voor de indeling van een goed onder post 2009 niet worden uitgegaan van de bestemming of het gebruik ervan, zoals de Oberfinanzdirektion heeft gedaan. Volgens vaste rechtspraak van het Hof (met name arresten van 16 december 1976, zaak 38/76, Luma, Jurispr. 1976, blz. 2027, en 8 december 1977, zaak 62/77, Carlsen-Verlag, Jurispr. 1977, blz. 2343) dient, wanneer het gemeenschappelijk douanetarief niets anders voorschrijft, indeling te geschieden aan de hand van de objectieve kenmerken van het produkt. In casu geldt dit des te meer, omdat het in de omschrijving van post 2009 gaat om de samenstelling van de goederen en niet om hun gebruiksdoel.

In elk geval blijkt uit de postonderverdelingen 2009 11 91 en 2009 19 91, dat indeling onder post 2009 niet afhangt van de omstandigheid of de goederen zich lenen voor rechtstreekse consumptie. Deze onderverdelingen zijn namelijk van toepassing op vruchtesappen „met een gehalte aan toegevoegde suiker van meer dan 30 gewichtspercenten", terwijl de rechtstreeks onverdund drinkbare sappen hoogstens 20% bevatten.

Voorts beroept WeserGold zich op de toelichtingen van de Internationale Douaneraad, volgens welke een goed slechts onder post 2009 kan worden ingedeeld, wanneer

het oorspronkelijk karakter van vruchtesap behouden is gebleven. Aan deze voorwaarde is in dit geval voldaan; in de bindende tariefinlichting zelf wordt het goed immers omschreven als een gele, troebele, siroopachtige vloeistof, die naar sinaasappelen ruikt en smaakt.

Voorts legt WeserGold ter ondersteuning van haar standpunt rapporten over van het Institut Nehring, het Institut Fresenius en de Gesellschaft für Lebensmittel-Forschung mbH. Deze drie instellingen zijn nationaal erkend en beschikken over gedegen kennis van het in geding zijnde produkt.

WeserGold bestrijdt de opvatting van de Oberfinanzdirektion, dat vruchtesap slechts onder post 2009 kan worden ingedeeld, wanneer het suikergehalte ervan minder dan 50% bedraagt. Het in de omschrijving van deze post gebruikte woord „toegevoegd" is volstrekt neutraal en betekent niets anders, dan dat de ene zaak aan de andere wordt toegevoegd, zonder te verlangen dat de toegevoegde zaak bijzaak blijft. In casu is de suiker, die zonder meer in het sinaasappelsap is opgelost, in elk geval geen hoofdbestanddeel van het produkt geworden.

De opvatting van de Oberfinanzdirektion, dat aan een produkt van post 2009 slechts zoveel suiker mag worden toegevoegd als nodig is om het vruchtesap zijn natuurlijke zoetheid te geven, wordt zowel door het gemeenschappelijk douanetarief als door de toelichtingen van de Internationale Douaneraad weersproken. Volgens de omschrijving geldt postonderverdeling 2009 19 91 immers voor vruchtesappen „met een gehalte aan toegevoegde suiker van meer dan 30 gewichtspercenten", wat veel meer is dan noodzakelijk om het vruchtesap zijn natuurlijke zoetheid te geven. In de toelichtingen wordt onderscheid gemaakt tussen suiker en andere zoetstoffen. Voor deze laatste is bepaald, dat „de toegevoegde hoeveelheid niet groter is dan die welke gebruikelijk is voor het normaal zoeten van sappen", maar voor suiker geldt iets dergelijks niet. Hieruit kan men a contrario afleiden dat, anders dan voor zoetstoffen, voor suiker geen beperking geldt.

Anders dan de Oberfinanzdirektion beweert, geldt postonderverdeling 2009 19 91 niet enkel voor vruchtesapconcentraten, die van nature een zeer hoog suikergehalte hebben. Haar opvatting is in strijd met het gemeenschappelijke douanetarief, met de IDR-toelichtingen en met de conclusie van advocaat-generaal Warner in zaak 91/74 (arrest van 10 juni 1975, Hamburger Import-Kompanie, Jurispr. 1975, blz. 643). In de eerste plaats gaat het bij post 2009 en postonderverdeling 2009 19 91 om vruchtesappen waaraan suiker is toegevoegd, en niet om vruchtesappen waarvan het suikergehalte door de concentratie is verhoogd. Voorts blijkt uit de toelichtingen bij post 2009 uitdrukkelijk, dat het niet van belang is of de suiker in het vruchtesap tijdens de bereiding zelf is ontstaan of eraan is toegevoegd. Ten slotte heeft advocaat-generaal Warner in de genoemde zaak erop gewezen, dat partijen niet hebben getracht aan te tonen dat het bij het suikergehalte van 63% in het sinaasappelsap alleen maar om natuurlijke suiker ging, en daarmee tot uitdrukking gebracht, dat de oorsprong van de

suiker voor deze tariefindeling niet relevant is.

Noch richtlijn 75/726 noch de algemene regels van het levensmiddelenrecht zijn in deze zaak van belang, en wel om twee redenen. In de eerste plaats heeft het levensmiddelenrecht tot doel, de voorwaarden vast te stellen waaronder een produkt in de handel mag worden gebracht; er kan dus geen beroep op worden gedaan voor de uitlegging van het gemeenschappelijk douanetarief, dat een volstrekt ander doel heeft, namelijk regeling van de invoer van goederen. Ten slotte zou toepassing van het levensmiddelenrecht in het onderhavige geval iedere betekenis ontnemen aan postonderverdeling 2009 19 91. Deze geldt immers voor „vruchtesappen (...) met een gehalte aan toegevoegde suiker van meer dan 30 gewichtspercenten", terwijl dergelijke produkten in het levensmiddelenrecht als sinaasappelsiroop worden behandeld.

Verder keert WeserGold zich tegen de twee door het Bundesfinanzhof ingewonnen adviezen. Terwijl het Bundesverband der deutschen Erfrischungsgetränke-Industrie naar eigen zeggen niet competent is voor de tariefindeling van vruchtesappen, neemt het Verband der deutschen Fruchtsaft-Industrie een verkeerd standpunt in. Volgens laatstgenoemde organisatie verliest een produkt zijn karakter van vruchtesap, wanneer de volgens het levensmiddelenrecht toegestane hoeveelheid suiker wordt verdubbeld. Een dergelijke regel is om twee redenen fout. In de eerste plaats is zij gebaseerd op richtlijn 75/726, die zoals reeds gezegd in dit verband niet van toepassing is; in de tweede plaats is zij in strijd met het gemeenschappelijk douanetarief, volgens hetwelk sinaasappelsap met een gehalte aan toegevoegde suiker van meer dan 30% onder post 2009 valt.

Ten slotte merkt WeserGold op, dat de Duitse douaneautoriteiten het hierbedoelde goed vóór 1987 onder post 2009 indeelden en dat deze indeling in de overige Lid-Staten regel is gebleven. De wijziging waartoe de Oberfinanzdirektion heeft besloten, benadeelt de Duitse ondernemingen ten opzichte van hun buitenlandse concurrenten.

Volgens de *Commissie* omvat post 2009 geen vruchtesappen waarvan het suikergehalte meer dan 50% bedraagt. Deze beperking volgt zowel uit het gemeenschappelijk douanetarief en de toelichtingen hierop, als uit punt 3 van de Algemene regels voor de interpretatie van de gecombineerde nomenclatuur.

In de eerste plaats wijst de Commissie erop, dat sinaasappelsap met meer dan 43% suiker zonder twijfel onder post 2009 van de gecombineerde nomenclatuur valt. De omschrijving van de postonderverdelingen 2009 11 91 en 2009 19 91 vermeldt namelijk uitdrukkelijk sinaasappelsap met een gehalte aan toegevoegde suiker van meer dan 30 gewichtspercenten, terwijl volgens aanvullende aantekening nr. 5 bij een dergelijk sap moet worden uitgegaan van een natuurlijk suikergehalte van 13%.

De Internationale Douaneraad verlangt in zijn toelichting op post 2009, dat het sinaasappelsap zijn oorspronkelijk karakter als vruchtesap heeft behouden en dat bij toevoeging van andere zoetstoffen dan suiker het evenwicht tussen de verschillende bestanddelen blijft bestaan. Hieruit volgt, dat alleen sinaasappelsap waarvan het suikergehalte minder dan 50% bedraagt, onder post 2009 kan worden ingedeeld.

Deze regel vindt ook steun in punt 3 van de Algemene regels voor de interpretatie van de gecombineerde nomenclatuur, volgens welke „indien goederen (...) vatbaar zijn voor indeling onder twee of meer posten, (...) mengsels (...) worden ingedeeld naar de stof of naar het goed waaraan [zij] (...) hun wezenlijk karakter ontlenen". In casu bepaalt de suiker het wezenlijk karakter van het produkt, dat daarom niet meer onder post 2009 kan worden ingedeeld.

Ook artikel 4, lid 2, sub a-ii, derde streepje, van richtlijn 75/726, waarin de toevoeging van suikers slechts is toegestaan „tot een in droge stof uitgedrukte hoeveelheid van ten hoogste (...) 100 gram per liter sap, (...) om een zoete smaak te verkrijgen", verschaft geen enkel tegenargument. In elk geval dient de richtlijn een ander doel en is zij niet bruikbaar voor de uitlegging van het gemeenschappelijk douanetarief.

Het produkt kan ook niet onder post 2202 worden ingedeeld, omdat het niet geschikt is voor onmiddellijke consumptie. Dit is namelijk de voorwaarde die kan worden afgeleid uit punt 4 van de IDR-toelichtingen, uit de verzameling van zijn indelingsadviezen en uit het arrest van het Hof van 26 maart 1981 (zaak 114/80, Ritter, Jurispr. 1981, blz. 895).

De Commissie komt derhalve tot de conclusie, dat het produkt onder de restpost 2106 valt. Het produkt beantwoordt aan de beschrijving in punt 12 van de toelichtingen, dat luidt: „preparaten voor de vervaardiging van limonade of andere dranken, bestaande bij voorbeeld uit: gearomatiseerde of gekleurde siropen, suikeroplossingen waaraan natuurlijke of kunstmatige zelfstandigheden zijn toegevoegd om de siroop de smaak van bepaalde vruchten of planten te geven".

Bijgevolg stelt de Commissie voor, de prejudiciële vraag te beantwoorden als volgt: „Post 2009 van de gecombineerde nomenclatuur, die ten grondslag ligt aan het gemeenschappelijk douanetarief in zijn sedert 1 januari 1988 geldende versie, moet aldus worden uitgelegd, dat sinaasappelsap waaraan zoveel suiker is toegevoegd dat het totale suikergehalte meer dan 60% bedraagt, niet als ‚vruchtesap met toegevoegde suiker' onder post 2009 van de gecombineerde nomenclatuur kan worden ingedeeld."

R. Joliet
rechter-rapporteur